

УПРАВЛІННЯ СТРУКТУРОЮ КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВА

П'ятак Т.В., Борзенко В.І.

*Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут», м. Харків*

Для оптимізації структури капіталу підприємства пропонується стратегія управління його позичковими коштами. Для цього проведено аналіз рентабельності сукупного капіталу підприємства при оптимальному співвідношенні власного і позичкового капіталу та рентабельності сукупного капіталу при використанні тільки власного капіталу. Рішення про доцільність, або недоцільність використання позичкового капіталу приймається на основі наступної формули:

$$P'_{ROA} - P_{ROA} = \{>0, =0, <0\}, \quad (1)$$

де P'_{ROA} – рентабельність сукупного капіталу при оптимальному співвідношенні власного і позичкового капіталу; P_{ROA} – рентабельність сукупного капіталу при використанні тільки власного капіталу.

Якщо різниця визначена по формулі (1) більше нуля, то доцільно залучати позичкові кошти, в інших випадках залучені кошти не принесуть очікуваного результату. Важливе значення для досягнення максимальної рентабельності сукупного капіталу має співвідношення власного та позичкового капіталу. Таке співвідношення пропонується визначати на основі аналізу питомих витрат на виробництво одиниці продукції, для чого використовується коефіцієнт K_3 , який відображає динаміку питомих витрат. Коефіцієнт K_3 розраховується по формулі:

$$K_3 = (ПВ_{N_i} - ПВ_{N_{i+1}}) / ПВ_{N_i} \quad (2)$$

де $ПВ_{N_i}$, $ПВ_{N_{i+1}}$ – відповідно питомі витрати на виробництво одиниці продукції при обсягах випуску N_i та N_{i+1} .

Коефіцієнт питомих витрат розрахований по формулі (2) може бути як позитивним, так і негативним $K_3 = \{>0, <0\}$. Знак коефіцієнта K_3 змінюється в точці розриву першого роду функції питомих витрат. Якщо функція питомих витрат прагне наблизитися до числа β по мірі наближення N_i до точки розриву N_1 з боку менших величин, для максимально наближеної точки N_i до точки N_1 визначається оптимальне співвідношення залучених та власних коштів. Коефіцієнт $K_{3к}$ визначається по формулі:

$$K_{3к} = ЗК / ВК, \quad (3)$$

де $ЗК$ – позичкові кошти; $ВК$ – власний капітал.

Аналіз функції питомих витрат показує, що при $N_i = N_1$ функція має розрив першого роду і при наближенні з боку менших величин до точки N_1 питомі витрати зменшуються, а при $N_i > N_1$ питомі витрати на одиницю продукції знову збільшуються, що приводить до зменшення прибутку та зниження рентабельності сукупного капіталу.

Таким чином, запропонований підхід дозволяє визначити оптимальне співвідношення власного та позичкового капіталу, що забезпечить максимальну рентабельність сукупного капіталу.